

דא, אויף דער וועלט, האט באנטשע שווייג טויט גאר קיין
אניגנדרוק נישט געמאכט. פֿרעגט עמעצן בחרם: ווער באנטשע איז
געווען, ווי אזוי ער האט געלעבט, אויף וואס ער איז געשטארבן?
צי האט אין אים דאס הארץ געפלאצט, צי די כוחות זינען אים
אויסגעגאנגען, צי דער מאַרכביין האט זיך איבערגעבראָכן אונטער
א שווערער לאַסט... ווער ווייסט? אפשר איז ער גאר פֿאַר הונגער
געשטארבן!

א פֿערד אין טראַמוווי זאל פֿאַלן, וואָלט מען זיך מער אינטער-
רעסירט. עס וואָלטן ציטונגען געשריבן, הונדערטער מענטשן וואָלטן
פֿון אלע גאַסן געלאָפֿן און די נבלה באַקוקט; באַטראַכט אפֿילו דאָס
אַרט, וווּ די מפֿלה איז געווען...

נאָר דאָס פֿערד אין טראַמוווי וואָלט אויך די זכיה נישט געהאַט,
עס זאלן זיין אזוי פֿיל פֿערד ווי מענטשן — טויזנט מיליאָן...
באָנטשע האָט שטיל געלעבט און איז שטיל געשטארבן; ווי
א שאַטן איז ער דורך — דורך אונדזער וועלט!

אויף באָנטשעס ברית האָט מען קיין ווען נישט געטרונקען.
עס האָבן קיין פֿוסות געקלונגען. צו בר-מצוה האָט ער קיין קלינג-
גענדיקע דרשה נישט געזאָגט... געלעבט האָט ער ווי אַ גרוי, קליין
קערנדל זאָמט ביים ברעג פֿון ים, צווישן מיליאָנען זינס גלייכן.
און אז דער ווינט האָט אַן אויפֿגעהויבן און אויף דער אַנדערער
זייט ים אַריבערגעיאָגט, האָט עס קיינער נישט באַמערקט.
ביים לעבן האָט די נאָסע בלאָטע קיין צייכן פֿון זיין פֿוס נישט

באהאַלטן. נאָכן טויט האָט דער ווינט דאָס קליינע ברעטל פֿון
זיין קבר אומגעוואָרפֿן; דעם קברנס ווייב האָט עס געפֿונען ווייט
פֿון קבר און דערביי אַ טעפל קאַרטאָפֿל אָפֿגעקאַכט. עס איז דריי
טעג נאָך באָנטשעס טויט, פֿרעגט דעם קברן בחרם, וווּ ער האָט'ן
געלייגט!

וואָלט באָנטשע אַ מצבה געהאַט, וואָלט אפשר איבער הונדערט
יאָר אַן אַלטערטום-פֿאַרשער זי געפֿונען און דער נאָמען "באָנטשע
שווייג" וואָלט נאָך אַ מאָל איבערגעקלונגען אין אונדזער לופֿט.
א שאַטן! זיין פֿאַטאָגראַפֿיע איז נישט געבליבן ביי קיינעם אין
מוח, ביי קיינעם אין האַרץ. עס איז פֿון אים קיין זכר נישט געבליבן.
"קיין קינד, קיין רינד"; עלנט געלעבט — עלנט געשטארבן!

ווען נישט דאָס מענטשלעכע גערודער, וואָלט אפשר עמעצער
אַ מאָל דערהערט, ווי באָנטשעס מאַרכביין האָט אונטער דער לאַסט
געקנאַקט; וואָלט די וועלט מער צייט געהאַט; וואָלט עמעצער אַ
מאָל באַמערקט, אז באָנטשע (אוי אַ מענטש) האָט לעבעדיקערהייט
צוויי אויסגעלאָשענע אויגן און שרעקלעך-איינגעפֿאַלענע באָקן, אז
אפֿילו ווען ער האָט גאר שוין קיין לאַסט נישט אויף די פֿלייצעס,

Here on earth the death of Bontshe Shvayg made no impression. Try asking who Bontshe was, how he lived, what he died of (Did his heart give out? Did he drop from exhaustion? Did he break his back beneath too heavy a load?), and no one can give you an answer. For all you know, he might have starved to death.

The death of a tram horse would have caused more excitement. It would have been written up in the papers; hundreds of people would have flocked to see the carcass, or even the place where it lay. But that's only because horses are scarcer than people. Billions of people!

Bontshe lived and died in silence. Like a shadow he passed through this world.

No wine was drunk at Bontshe's circumcision, no glasses clinked in a toast; no speech to show off his knowledge was given at his bar mitzva. He lived like a grain of gray sand at the edge of the sea, beside millions of other grains. No one noticed when the wind whirled him off and carried him to the far shore.

While Bontshe lived, his feet left no tracks in the mud; when he died, the wind blew away the wooden sign marking his grave. The gravedigger's wife found it some distance away and used it to boil potatoes. Do you think that three days after Bontshe was dead anyone knew where he lay? There was not even a gravestone for a future antiquarian to unearth and mouth the name of Bontshe Shvayg one last time.

A shadow! No mind, no heart, preserved his image. Nothing remained of him at all. Not a trace. Alone he lived and alone he died.

Were not humanity so noisy, someone might have heard Bontshe's bones as they cracked beneath their burden. Were the world in less of a hurry, someone might have noticed that Bontshe, a fellow member of the human race, had in his lifetime two lifeless eyes, a pair of sinkholes for cheeks, and, even when no weight bent his back, a head bowed to the ground as if searching for his own grave.

Birth

Life

No image

No sound

איז אים אויך דער קאפ צו דער ערד געבויגן, גלייך ער וואלט לעבע-
דיקערהייט זיין קבר געזוכט. וואלטן אזוי ווייניק מענטשן ווי פֿערד
אין טראמווה געווען. וואלט אפשר אַ מאָל עמעצער געפֿרעגט: ווו
איז באַנטשע אַהינגעקומען??

ווען מען האָט באַנטשען אין שפיטאַל אַריינגעפֿירט, איז זיין
ווינקל אין סוטערינע² נישט ליידיק געבליבן — עס האָבן דערויף
צען זינס גלייכן דעוואַרט און צווישן זיך דעם ווינקל אין פֿלוס³
ליציטירט. ווען מען האָט פֿון שפיטאַלבעט אין טויטנשטיבל אַריינג-
געטראָגן, האָבן אויפֿן בעט צוואַנציק אַרעמע קראַנקע געוואַרט...
ווען ער איז אַרויס פֿון טויטנשטיבל — האָט מען צוואַנציק הרוגים
פֿון אונטער אַן איינגעפֿאלענעם הויז געבראַכט — ווער ווייסט.

² קעלער. — ³ (לאַטיין) מער ווי דערוואַרט, איינס און צוויי.

ווי לאַנג ער וועט רויק וווינען אין קבר? ווער ווייסט, וויפֿל עס
וואַרטן שוין אויף דעם שטיקל פֿלאַץ...

שטיל געבוירן, שטיל געלעבט, שטיל געשטאַרבן און נאָך שטי-
לעך באַגראָבן

נאָר נישט אזוי איז געווען אויף יענער וועלט! דאַרטן האָט
באַנטשעס טויט אַ גרויסן איינדרוק געמאַכט.

דער גרויסער שופֿר פֿון משיח ציטן האָט געקלונגען אין אַלע
זיבן הימלען: באַנטשע שווינג איז נפֿטר געוואָרן! די גרעסטע מלאַכים
מיט די ברייטסטע פֿליגל זינען געפֿלויגן און איינער האָט דעם
אַנדערן איבערגעגעבן: באַנטשע איז נתבָקש געוואָרן בישיבָה של
מעלה! אין גן-עדן איז אַ רעש, אַ שמחה, אַ גערודער: „באַנטשע
שווינג! אַ שפּאַס, באַנטשע שווינג!!!“

יונגע מלאַכעלעך מיט בריליאַנטענע אייגעלעך גאַלדענע דראָט-
אַרבעטנדיקע פֿליגעלעך און זילבערנע פּאַנטאַפֿעלעך זינען באַנטשען
אַנטקעגנגעפֿלויגן מיט שמחה. דער גערויש פֿון די פֿליגל, דאָס קלאַ-
פֿן פֿון די פּאַנטאַפֿעלעך און דאָס פֿריילעכע לאַכן פֿון די יונגע,
פֿרישע, רויזיקע מיזלעכלעך האָט פֿאַרפֿולט אַלע הימלען. און איז
צוגעקומען ביז צום (פּסא הכבוד) און גאָט אליין האָט אויך שוין
געוואוסט, אַז באַנטשע שווינג קומט.

אַכֿרֶם אַבֿינו האָט זיך אין טויער פֿון הימל געשטעלט, די
רעכטע האַנט אויסגעשטרעקט צום ברייטן שלום עליכם און אַ זיסער
שמיכל שיינט אזוי העל אויף זיין אַלטן פנים.

וואָס רעדלט אזוי אין הימל? דאָס האָבן צוויי מלאַכים אין
גן-עדן אַריין פֿאַר באַנטשעס וועגן אַ גינגאַלדענעם פֿאַטערשטול
אויף רעדלעך געפֿירט.

וואָס האָט אזוי העל געבליצט? דאָס האָט מען דורכגעפֿירט
אַ גאַלדענע קרוין מיט די טייערסטע שטיינער געזעצט. אַלץ פֿאַר
באַנטשען!

Were men as rare as horses, someone would surely have wondered
where he disappeared to.

When Bontshe was brought to the hospital, the corner of the Death
cellar he had called his home did not remain vacant, because ten
men bid for it at once; when he was taken from the hospital ward
to the morgue, twenty sick paupers were candidates for his bed;
when he was carried out of the morgue, forty men killed in the fall
of a building were carried in. Think of how many others are waiting
to share his plot of earth with him and well may you wonder how
long he will rest there in peace.

He was born in silence. He lived in silence. He died in silence.
And he was buried in a silence greater yet.

But that's not how it was in the other world. There Bontshe's
death was an occasion.

A blast of the Messiah's horn sounded in all seven heavens:
"Bontshe Shvayg has passed away! Bontshe has been summoned to
his Maker!" the most exalted angels with the brightest wings informed
each other in midflight. A joyous din broke out in paradise: "Bontshe
Shvayg—it doesn't happen every day!"

Young, silver-booted cherubs with diamond-bright eyes and gold-
filigreed wings ran gaily to greet Bontshe when he came. The
flapping of their wings, the patter of their boots, and the merry
ripple of laughter from their fresh, rosy mouths echoed through
the heavens as far as the mercy seat, where God Himself soon knew
that Bontshe Shvayg was on his way.

At the gates of heaven stood Father Abraham, his right hand
outstretched in cordial welcome and the most radiant of smiles on
his old face.

But what was that sound?

It was two angels wheeling a golden chair into paradise for
Bontshe to sit on.

And what was that flash?

It was a gold crown set with gleaming jewels. All for Bontshe!
"What, before the Heavenly Tribunal has even handed down its
verdict?" marveled the saints, not without envy.

"Ah!" answered the angels. "Everyone knows that's only a for-
mality. The prosecution doesn't have a leg to stand on. The whole
business will be over in five minutes. You're not dealing with just
anyone, you know!"

ווייניק מענטשן ווי פֿערד
אין טראמווה געווען

— נאך פאר'ן פסק פון בית-דין של מעלה? — פֿרעגן די צדיקים פֿאַרווונדערט און נישט גאָר אַן קנאה.

— אַ! — ענטפֿערן די מלאכים — דאָס וועט זיין אַ פראַסטע פוסטע פֿאַרמע! קעגן באַנטשע שווינג וועט אפילו דער קטיגור קיין וואָרט אין מויל נישט געפֿינען! די „דיעלע“ וועט דויערן פֿינף מינוט.

— איר שפילט זיך מיט באַנטשע שווינג?

*

אַז די מלאכמלעך האָבן באַנטשען געכאַפט אין דער לופט און אָפגעשפילט אים אַ זמר; אַז אברהם אבינו האָט אים ווי אַן אַלטן קאַמעראַד די האַנט געשאַקלט; אַז ער האָט געהערט, אַז זיין שטול איז גרייט אין גן-עדן; אַז אויף זיין קאַפּ וואָרט אַ קרוין; אַז אין בית-דין של מעלה וועט מען איבער אים קיין וואָרט נישט ריידן — האָט באַנטשע, גלייך ווי אויף יענער וועלט, געשוויגן פֿאַר שרעק. עס איז אים דאָס האַרץ אַנטגאַנגען! ער איז זיכער, אַז דאָס מוז זיין אַ חלום אָדער אַ פראַסטער טעות.

ער איז צו ביידע געוויינט. נישט איין מאל האָט אים אויף יענער וועלט זיך געחלומט, אַז ער קלייבט געלט אויף דער פֿאַד-לאַגע; גאַנצע אוצרות ליגן... און אויפגעכאַפט האָט ער זיך נאָך אַ גרעסערער קבצן ווי נעכטן... נישט איין מאל האָט אים עמעץ בטעות צוגעשמיכלט, אַ גוט וואָרט געזאָגט און איבערגעדרייט זיך און אויסגעשפיגן...

— מין מול — טראַכט ער — איז שוין אַזוי!

און ער האָט מורא די אויגן אויפצוהויבן, דער חלום זאָל נישט פֿאַרשווינדן; ער זאָל זיך נישט אויפכאַפּן ערגעץ אין אַ הייל צווישן שלאַנגען און עקדישן! ער האָט מורא פֿון מויל אַ קלאַנג אַרויסצולאָזן, מיט אַ גליד אַ ריר צו טאָן — מען זאָל אים נישט דערקענען און אַוועקשלינדערן אויף כּף-הקלע...

ער ציטערט און הערט נישט די מלאכמים קאַמפלימענטן, זעט

נישט זייער טאַנצן אַרום אים, ער ענטפֿערט נישט אברהם אבינו אויפֿן האַרצלעכן שלום עליכם און — געפֿירט צום בית-דין של מעלה — זאָגט ער אים קיין גוט-מאָרגן נישט...

אויסער זיך איז ער פֿאַר שרעק.

און זיין שרעק איז נאָך גרעסער געוואָרן, אַז ער האָט נישט ווילנדיק דערזען די פֿאַדלאַגע פֿון בית-דין של מעלה. סאַמע אַלבאַס-טער מיט בריליאַנטן! „אויף אַזאַ פֿאַדלאַגע שטייען מיינע פֿיס!“ — ער ווערט אין גאַנצן פֿאַרשטאַרט. „ווער ווייסט, וועלכן גבֿיר, וועלכן רבֿ, וועלכן צדיק מען מיינט... ער וועט קומען — וועט זיין מין פֿינצטערער סוף!“

When the cherubs raised Bontshe on high and sounded a heavenly fanfare, when Father Abraham reached out to shake his hand like an old friend, when Bontshe heard that a gold crown and chair awaited him in paradise and that the heavenly prosecutor had no case to present, he behaved exactly as he would have in this world—that is, he was too frightened to speak. His heart skipped a beat. He was sure it must be either a dream or a mistake.

He was accustomed to both. More than once in this world of ours he had dreamed of finding gold in the street, whole treasure chests of it, only to awake as great a beggar as before. More than once some passerby had smiled or said hello only to turn aside in disgust upon realizing his error.

That's how my luck is, Bontshe thought.

He was afraid that if he opened his eyes the dream would vanish and he would find himself in a dark cave full of vermin. He was afraid that if he uttered a sound or moved a limb he would be recognized at once and whisked away by the devil.

He was trembling so hard that he did not hear the cherubs sing his praises or see them dance around him. He did not return Father Abraham's hearty greeting or bid the Heavenly Tribunal good day when he was ushered before it.

He was scared out of his wits.

His fright, moreover, grew even greater when his eyes fell involuntarily on the floor of the courtroom. It was solid alabaster inlaid with diamonds! Just look where I'm standing, he thought, too paralyzed to move. Who knows what rich Jew or rabbi they've mixed me up with? In a minute he'll arrive, and that will be the end of me!

Bontshe's
response

Flashback

סאר שרעק האָט ער אפילו נישט געהערט, ווי דער פרעזעס
האָט בפירוש אויסגערופֿן: „די דיעלע פֿון באַנטשע שוויגן“ און
דערלאנגענדיק דעם מליץ-יושר די אַקטן, געזאָגט: „לייען, נאָר
בקיצור!“

מיט באַנטשען דרייט זיך דער גאַנצער סאַלאָן. עס רוישט
אים אין די אויערן. אינעם גערויש הערט ער דאָך אַלע מאָל שאַרפֿער
און שאַרפֿער דעם מלאך-מליצס זיסן קול ווי אַ פֿידל:
— זיין נאָמען — הערט ער — האָט אים געפֿאַסט ווי צו אַ
שלאַנקן לייב אַ קלייד פֿון אַן אַרטיסט אַ שניידערס האַנט.

— וואָס רעדט ער? — פֿרעגט זיך באַנטשע און ער הערט
ווי אַן אומגעדולדיקער קול האַקט-איבער און זאָגט:
— נאָר אַן משלים!

— ער האָט זיך קיין מאָל — הייבט ווייטער אַן דער מליץ-
יושר — אויף קיינעם נישט געקלאָגט, נישט אויף גאָט, נישט
אויף לייב. אין זיין אויג האָט קיין מאָל נישט אויפֿגעפֿלאָמט קיין
פֿונק פֿון האָס. ער האָט עס קיין מאָל נישט אויפֿגעהויבן מיט אַ
פרעטענזיע צום הימל.

באַנטשע פֿאַרשטייט ווייטער נישט אַ וואָרט און דאָס האַרטע
קול שלאָגט ווייטער איבער:
— אַן רעטאַריק!

— אייב האָט נישט אויסגעהאַלטן. ער איז אומגליקלעכער גע-
ווען — —

— פֿאַקטן, טרוקענע פֿאַקטן! — רופֿט נאָך אומגעדולדיקער דער
פרעזעס.

— צו אַכט טעג האָט מען אים מל געווען —

— נאָר אַן רעאַליזם!

— אַ מוהל אַ פֿושער האָט דאָס בלוט נישט פֿאַרהאַלטן...

— ווייטער!

— ער האָט אַלץ געשוויגן — פֿירט ווייטער דער מליץ-יושר

— אפילו ווען די מוטער איז אים געשטאַרבן און ער האָט צו
דרייצן יאָר אַ שטיפֿמאַמע באַקומען... אַ שטיפֿמאַמע אַ שלאַנג, אַ
מרשעת...

— (מיינט מען דאָך אפֿשר פֿאַרט מיד? — טראַכט באַנטשע.)

— אַן אינסינואַציעס אויף דריטע פֿערזאָנען! — בייזערט זיך
דער פרעזעס.

— זי פֿלעגט אים קאַרגן דעם ביסן... אייערנעכטיק פֿאַרשימלט
ברויט... האַרפֿלאַקס פֿאַר פֿלייש... און זי האָט קאווע מיט סמעטענע
געטרונקען...

— צו דער זאך! — שרייט דער פרעזעס.

— זי האָט פֿאַר דאָס קיין נעגל נישט געקאַרגט און זיין ברויך-
און-בלויער לייב פֿלעגט אַרויסקוקן דורך אַלע לעכער פֿון זיינע

He was too frightened to hear the presiding judge call out, "The case of Bontshe Shvayg!" adding as he handed Bontshe's file to the defense counsel, "You have the floor, but be quick!"

The whole courtroom seemed to revolve around him. There was a buzzing in his ears. Gradually, he began to make out the counsel's voice, as sweet as a violin:

"The name of Bontshe Shvayg, Bontshe the Silent," the counsel was saying, "fit him like a tailored suit."

What is he talking about? wondered Bontshe just as the judge remarked impatiently:

"No poetry, please!"

"Not once in his whole life," the counsel for the defense went on, "did he complain to God or to man. Not once did he feel a drop of anger or cast an accusing glance at heaven."

Bontshe still understood nothing. Again the brusque voice interrupted:

"You can skip the rhetoric too!"

"Even Job broke down in the end, whereas this man, who suffered even more—"

"Stick to the facts!" warned the bench.

"At the age of eight days his circumcision was botched by a bungler—"

"That doesn't mean the gory details!"

"—who couldn't even staunch the blood."

"Proceed!"

"He bore it all in silence," continued the counsel for the defense.

"Even when, at the age of thirteen, his mother died and her place was taken by a stepmother with the heart of a snake—"

That does sound like me, marveled Bontshe.

"No hearsay evidence!" snapped the judge.

"She scrimped on his food. She fed him moldy bread and gristle while she herself drank coffee with cream in it—"

"Get to the point!"

"She didn't spare him her fingernails, though. His black-and-blue marks showed through the holes in the old rags she dressed him in."

Defense

Bontshe

Judge
Defense

Bontshe

Judge

Botched
briis

Evil
stepmother

1st sign of
rejuvenation

exploited

פארשימלט-צערסענע קליידער... ווינטער אין די גרעסטע פרעסט
האט ער איר בארוועס אויפן הויף האלץ געהאקט און די הענט
זינען צו יונג און צו שוואך געווען, די קלעצלעך צו זיך, די האק
צו שטומפיק... נישט איין מאל האט ער זיך די פיס אפגעפריירן.
נאר געשוויגן האט ער, אפילו זיך פארן פאטער.

Drunk
father

— פארן שיכור! — לאכט-ארין דער קטיגור און באנטשען
ווערט קאלט אין אלע אברים.
— נישט געקלאגט! — ענדיקט דער מליץ-יושר דעם זאץ.

— און שטענדיק עלנט — פירט ער ווינטער — קיין חב"ר,
קיין תלמוד תורה, קיין חדר... קיין גאנץ בגד... קיין פרייע מינוט...
— פאקט! — רופט ווינטער דער פרעזעס.

thrown
out of the
house

— ער האט געשוויגן אפילו שפעטער, ווען דער פאטער האט
שיפורערהייט א מאל אנגעכאפט ביי די האר און אין מיטן א שנייענ-
דיקער ווינטערנאכט ארויסגעווארפן פון שטוב. ער האט זיך שטיל
אויפגעהויבן פון שניי און אנטלאפן, ווו די אויגן האבן אים גע-
טראגן...

אויפן גאנצן וועג האט ער געשוויגן... ביים גרעסטן הונגער
האט ער נאר מיט די אויגן געבעטלט!

Arrested
upon
arriving
in the
big city

ערשט אין א שווינדלענדיקער, נאסער פרייליגנאכט איז ער אין
א גרויסער שטאט אריינגעקומען; ער איז אריין ווי א טראפן אין
ים און דאך האט ער די אייגענע נאכט אין ארעסט פארבראכט...
ער האט געשוויגן, נישט געפרעגט: פאר וואס? פאר ווען? ער איז
ארויס און די שווערסטע ארבעט געזוכט. נאר ער האט געשוויגן!
שווערער פאר דער ארבעט איז געווען זי צו געפינען —
ער האט געשוויגן!

hard to
find
work

באדנדיק זיך אין קאלטן שווייס, צוזאמענגעדריקט אונטער דער
שווערסטער לאסט, ביים גרעסטן קראמף אין ליידיקן מאגן — האט
ער געשוויגן!

באשפריצט פון פרעמדער בלאטע, באשפיגן פון פרעמדע מז-
לער, געיאגט פון טראטוארן מיט דער שווערסטער לאסט אראפ
אין גאסן צווישן דראזשקעס⁵, קארעטן און טראמוויען, קוקנדיק
יעדע מינוט דעם טויט אין די אויגן אריין — האט ער געשוויגן!
ער האט קיין מאל נישט איבערגערעכנט, וויפל פוד לאסט
עס קומט-אויס אויף א גראשן, וויפל מאל ער איז געפאלן ביי
יעדן גאנג פאר א דרייער, וויפל מאל ער האט שניער נישט די

⁵ (פול'י) שטאטישער וואגן פאר 2 ביז 5 פאסאזשירן.

She made him chop wood for her on the coldest days of winter, standing barefoot in the yard. He was too young and weak to wield the ax, which was too dull to cut the wood, which was too thick to be cut. He wrenched his arms and froze his feet more times than you can count. But still he kept silent, even before his own father—

"His father? A drunk!" laughed the prosecutor, sending a chill down Bontshe's spine.

"—he never complained," continued the defense counsel. "He hadn't a soul to turn to. No friends, no schoolmates, no school . . . not one whole item of clothing . . . not a free second of time—"

"The facts!" repeated the bench.

"He even kept silent when his father, in a drunken fit, took him by the neck one snowy winter night and threw him out of the house. He picked himself out of the snow without a peep and followed his feet where they took him. At no time did he ever say a word. Even when half-dead from hunger, he never begged except with his eyes.

"At last, one dizzy, wet spring evening, he arrived in a great city. He vanished in it like a drop of water in the sea, though not before spending his first night in jail for vagrancy. And still he kept silent,

never asking why or how long. He worked at the meanest jobs and said nothing. And don't think it was easy to find them.

"Drenched in his own sweat, doubled over beneath more than a man can carry, his stomach gnawed by hunger, he kept silent!

"Spattered with the mud of city streets, spat on by unknown strangers, driven from the sidewalk to stagger in the gutter with his load beside carriages, wagons, and tram cars, looking death in the eye every minute, he kept silent!

"He never reckoned how many tons he had to carry for each ruble; he kept no track of how often he stumbled and fell; he didn't count the times he had to sweat blood to be paid. Never once did

porter
hauler

נשמה אויסגעשפיגן, מאַנענדיק זיין פֿאַרדינסט; ער האָט נישט גערע-
כנט, נישט זיין, נישט יענעמס מזל, נאָר געשוויגן!
זיין אייגן פֿאַרדינסט האָט ער אויך נישט הויך געמאַנט. ווי
א בעטלער האָט ער זיך בײַ דער טיר געשטעלט און אין די אויגן
האָט זיך אַ הינטישע בקשה געמאַלט. "קום שפּעטער" — און ער
איז פֿאַרשווונדן שטיל, ווי אַ שאַטן, כדי שפּעטער נאָך שטילער
אויסצובעטלען זיין פֿאַרדינסט.

ער האָט אפֿילו געשוויגן, ווען מען פֿלעגט אים אַפּרייטן פֿון
זיין פֿאַרדינסט אָדער אַרײַנוואַרפֿן אַ פֿאַלשע מטבע...

ער האָט אַלץ געשוויגן...
(— מיינט מען דאָך טאַקע מיד! — טרייט זיך באַנטשע.)

*

— איין מאָל — פֿירט ווייטער דער מליץ-יושר נאָך אַ טרונק
וואַסער — איז אין זיין לעבן אַן ענדערונג געשען... עס איז דורכ-
געפֿליגן אַ קאָטש אויף גומענע רעדער מיט צעפֿלאַשעטע פֿערד...
דער שמיסער איז שוין לאַנג פֿון ווייטנס געלעגן מיט אַ צעשפּאַל-
טענעם קאַפּ אויפֿן ברוק... פֿון די דערשראָקענע פֿערדס מײַלער
שפּריצט דער שוים; פֿון אונטער די פּאַדקאוועס יאָגן זיך פֿונקען;
די אויגן בלישטשען ווי ברענענדיקע שטורקאַצן אין אַ פֿינצטערער
נאַכט — און אין קאָטש זיצט, נישט טויט, נישט לעבעדיק, אַ מענטש.
און באַנטשע האָט די פֿערד פֿאַרהאַלטן!

און דער געראַטעוועטער איז געווען אַ ייד אַ בעל-צדקה און
האָט באַנטשען די טובֿה נישט פֿאַרגעסן.

ער האָט אים דעם געהרגעטנס בייטש איבערגעגעבן; באַנטשע
איז אַ שמיסער געוואָרן. נאָך מער — ער האָט אים חתונה געמאַכט.
נאָך מער — ער האָט אים אפֿילו מיט אַ קינד פֿאַרזאָרגט...

און באַנטשע האָט אַלץ געשוויגן!

מיד מיינט מען, מיד! — באַפֿעסטיקט זיך באַנטשע אין
דער דעה און האָט דאָך נישט די העזה אָן אויג צו וואַרפֿן אויפֿן
בית-דין של מעלה.

ער הערט זיך ווייטער אַנן צום מלאך-מליץ:

ער האָט געשוויגן, אפֿילו ווען זיין בעל-טובֿה האָט אין קורצן
באַנקראַטירט און אים זיין לוינ נישט באַצאַלט...

ער האָט געשוויגן, אפֿילו ווען דאָס ווייב איז פֿון אים אַנטלאָפֿן
און איבערגעלאָזט אים אַ קינד פֿון דער ברוסט...

ער האָט געשוויגן אפֿילו מיט פֿופֿצן יאָר שפּעטער, ווען דאָס
קינד איז אויפֿגעוואַקסן און גענוג שטאַרק געווען — באַנטשען
אַרויסצוואַרפֿן פֿון שטוב...

(— מיד מיינט מען, מיד! — פֿרייט זיך באַנטשע.)

he stop to ask himself why fate was kinder to others. He kept silent!

"He never even raised his voice to demand his meager wage. Like a beggar he stood in doorways, glancing up as humbly as a dog at its master. "Come back later!" he would be told—and like a shadow he was gone, coming back later to beg again for what was his.

"He said nothing when cheated, nothing when paid with bad money.

"He kept silent!"

Why, perhaps they mean me after all, thought Bontshe, taking heart.

"Once," continued the counsel for the defense after a sip of water, "things seemed about to look up. A droshky raced by Bontshe pulled by runaway horses, its coachman thrown senseless on the cobblestones, his skull split wide open. The frightened horses foamed at the mouth, sparks shot from under their hooves, their eyes glittered like torches on a dark night—and in his seat cringed a passenger, more dead than alive.

"And it was Bontshe who stopped the horses!

"The rescued passenger was a generous Jew who rewarded Bontshe for his deed. He handed him the dead driver's whip and made him a coachman, found him a wife and made him a wedding too, and was even thoughtful enough to provide him with a baby boy. . . .

"And Bontshe kept silent!"

It certainly sounds like me, thought Bontshe, almost convinced, though he still did not dare look up at the tribunal. He listened as the counsel went on:

"He kept silent when his benefactor went bankrupt without giving him a day's pay. He kept silent when his wife ran off and left him

with the little infant. And fifteen years later, when the boy was strong enough to throw his father into the street, Bontshe kept silent then too!"

It's me, all right! decided Bontshe happily.

— ער האָט אפילו געשוויגן — הייבט-אָן ווייכער און טרויע-
ריקער דער מלאך-מליך — ווען דער אייגענער בעל-טובה האָט
זיך מיט אלע אויסגעגלייכט. נאָר אים קיין גראַשן שכירות נישט
צוריקגעבן, און אפילו דעמאלט, ווען ער איז באַנטשען (ווינטער
פֿאַרנדיק אויף אַ קאָטש מיט גומענע רעדער און פֿערד ווי לייבן)
איבערגעפֿאַרן...

ער האָט אלץ געשוויגן! ער האָט אפילו דער פֿאַליציי נישט
געזאָגט, ווער עס האָט אים צו רעכט געמאַכט...

*

ער האָט געשוויגן אפילו אין שפּיטאַל, וווּ מען מעג שוין שרייַען!
ער האָט געשוויגן, אפילו ווען דער דאָקטער האָט — אַן פֿופֿצן
קאָפּיקעס — נישט געוואָלט צוגיין צו זיין בעט און דער וועכטער
— אַז פֿינף קאָפּיקעס — טוישן אים די וועש...
ער האָט געשוויגן ביים גוססן — ער האָט געשוויגן ביים
שטאַרבן...

קיין וואָרט קעגן גאָט, קיין וואָרט קעגן לייט!
— דיקסי!

*

באַנטשע הייבט-אָן ווינטער צו ציטערן אויפֿן גאַנצן לייב. ער
ווייסט, אַז נאָכן מליך-יושר גייט דער קטיגור, ווער ווייסט, וואָס דער
וועט זאָגן! באַנטשע אליין האָט זיין לעבן נישט געדענקט. נאָך אויף
יענער וועלט האָט ער יעדע מינוט די פֿריערדיקע פֿאַרגעסן... דער
מלאך-מליך האָט אים אלץ דערמאָנט... ווער ווייסט, וואָס דער קטיגור
וועט אים דערמאָנען!

— רבותי! — הייבט-אָן אַ שאַרף-שטעכנדיק-בריינדליקער קול —
נאָר ער האָקט-אָפּ —

— רבותי! — הייבט ער נאָך אַ מאָל אָן, נאָר ווייכער און האָקט
ווינטער אָפּ.

ענדלעך הערט זיך, פֿון דעם אייגענעם האַלדז אַרויס, פֿמעט
אַ ווייך קול:

— רבותי! ער האָט געשוויגן! וועל איך אויך שוויגן!
עס ווערט שטיל — און פֿון פֿאַרנט הערט זיך אַ נייע, ווייכע,
ציטערדיקע שטימע:

— באַנטשע, מײַן קינד באַנטשע! — רופֿט זי אים ווי אַ האַר-
פֿע... — מײַן האַרציק קינד באַנטשע!

אין באַנטשען צעוויינט זיך דאָס האַרץ... ער וואָלט שוין אַצינד
די אויגן געעפֿנט, נאָר זיי זינען פֿאַרפֿינצטערט פֿון טרערן... עס
איז אים אזוי זיס-וויינענדיק קיין מאָל נישט געווען... "מײַן קינד",
"מײַן באַנטשע" — זינט די מוטער איז געשטאַרבן האָט ער אַזאָ
קול און אזוינע ווערטער נישט געהערט...

Death

"He even kept silent in the hospital, the one place where a man
can scream.

"He kept silent when the doctor would not examine him without
half a ruble in advance and when the orderly wanted five kopecks
to change his dirty sheets. He kept silent as he lay dying. He kept
silent when he died. Not one word against God. Not one word
against man.

"The defense rests!"

A

Once again Bontshe trembled all over. He knew that the defense
was followed by the prosecution. Who could tell what the prosecutor
might say? Bontshe himself hardly remembered his own life. Back
on earth each minute had obliterated the one before. The counsel
for the defense had reminded him of many forgotten things; what
might he learn from the prosecution?

"Gentlemen!" The voice of the prosecutor was sharp and piercing.
At once, however, it broke off.

"Gentlemen . . ." it resumed, although more softly, only to break
off again.

When it spoke a third time, it was almost tender. "Gentlemen," it
said. "He kept silent. I will do the same."

There was a hush. Then, from the bench, another voice spoke
tenderly, tremulously, too. "Bontshe, Bontshe, my child," it said in
harplike tones. "My own dearest Bontshe!"

Bontshe felt a lump in his throat. He wanted to open his eyes at
last, but his tears had sealed them shut. Never had he known that
tears could be so sweet. "My child"; "my Bontshe"—not once since
the death of his mother had he been spoken to like that.

— מיין קינד! — פֿירט ווייטער דער אב־בית־דין — דו האָסט
 אַלץ געליטן און געשוויגן! עס איז נישטאָ קיין גאַנץ גליד, קיין
 גאַנץ בינדל אין דיין ליב אָן אַ ווונד, אָן אַ בלוטיקן אָרט. עס
 איז נישטאָ קיין איין באַהאַלטן אָרט אין דיין נשמה, וווּ עס זאָל
 נישט בלוטן... און דו האָסט אַלץ געשוויגן... דאָרט האָט מען זיך
 נישט פֿאַרשטאַנען דערויף. דו אליין האָסט גאָר אַפֿשר נישט גע-
 וואָסט, אָז דו קאָנסט שרייַען, און אָז פֿון דיין געשריי קאָנען יריחוּס
 מויערן ציטערן און אַננפֿאַלן... דו אליין האָסט פֿון דיין פֿאַרשלאָ-
 פֿענעם כּוח נישט געוואָסט... אויף יענער וועלט האָט מען דיין שוויי-
 גן נישט באַלוינט, נאָר דאָרט איז דער עולם השּׁקראַ, דאָ אויפֿן עולם
 אמת וועסט דו דיין לויין באַקומען! דורך וועט דאָס בית־דין של־מעלה
 נישט משפּטן, דורך וועט עס נישט פּסקנען. דיר וועט עס קיין
 חלק נישט אויס־ און נישט אַפּטיילן; נעם דיר, וואָס דו ווילסט!
 אַלץ איז דיין!

באַנטשע הייבט דאָס ערשטע מאָל די אויגן אויף. ער ווערט
 ווי פֿאַרבלענדט פֿון דעם ליכט פֿון אַלע זייטן. אַלץ בלאַנקט, אַלץ
 בלישטשעט, פֿון אַלעם יאָגן שטראַלן; פֿון די ווענט, פֿון די פֿלים,
 פֿון די מלאַכים, פֿון די דיינים! סאַמע ענגלען!⁶

ער לאָזט די מידע אויגן אַראָפּ.

— טאַקע? — פֿרעגט ער מסופּק און פֿאַרשעמט.

— זיכער! — ענטפֿערט פֿעסט דער אב־בית־דין — זיכער,
 זאָג איד דיר, אָז אַלץ איז דיינס. אַלץ אין הימל געהער צו דיר!
 קלייב און נעם, וואָס דו ווילסט, דו נעמסט נאָר ביי דיר אליין!
 — טאַקע? — פֿרעגט באַנטשע נאָך אַ מאָל, נאָר שוין מיט אַ
 זיכערן קול.

— טאַקע! טאַקע! טאַקע! — ענטפֿערט מען אים אויף זיכער
 פֿון אַלע זייטן.

— נו, אויב אַזוי — שמיכלט באַנטשע — וויל איד טאַקע אַלע
 טאָג אין דער פֿרי אַ הייסע בולקע מיט פֿרישע פּוטער!
 דיינים און מלאַכים האָבן אַראָפּגעלאָזט די קעפּ פֿאַרשעמט.
 דער קטיגור האָט זיך צעלאַכט.

"My child," continued the judge, "you have suffered all in silence. There is not an unbroken bone in your body, not a corner of your soul that has not bled. And you have kept silent."

"There, in the world below, no one appreciated you. You yourself never knew that had you cried out but once, you could have brought down the walls of Jericho. You never knew what powers lay within you."

"There, in the World of Deceit, your silence went unrewarded. Here, in the World of Truth, it will be given its full due."

"The Heavenly Tribunal can pass no judgment on you. It is not for us to determine your portion of paradise. Take what you want! It is yours, all yours!"

Bontshe looked up for the first time. His eyes were blinded by the rays of light that streamed at him from all over. Everything glittered, glistened, blazed with light: the walls, the benches, the angels, the judges. So many angels!

He cast his dazed eyes down again. "Truly?" he asked, happy but abashed.

"Why, of course!" the judge said. "Of course! I tell you, it's all yours. All heaven belongs to you. Ask for anything you wish; you can choose what you like."

"Truly?" asked Bontshe again, a bit surer of himself.

"Truly! Truly! Truly!" clamored the heavenly host.

"Well, then," smiled Bontshe, "what I'd like most of all is a warm roll with fresh butter every morning."

The judges and angels hung their heads in shame. The prosecutor laughed.

1894 (translated by Hillel Halkin)